

LA' VÆR' AT YNK' UDKANTEN

Af Dennis Lund

Langs den samme vej

Her på Stevns, lidt nord for Fakse, bor jeg sammen med Pia, der arbejder på sygehuset i Roskilde. Vi har en stor grund med plads til gamle og nyere biler, en frodig blomsterhave samt mulighed for dyrehold, hvis vi synes. Og vi har skoven i ryggen. Som nabo, et par hundrede meter væk bor en hurtigsmart byggemand, pt. fraskilt. Han er mest optaget af sin røde amerikerbil, som han kigger ned i motorrummet på næsten dagligt. Derefter kommer den hjemmegående pædagog og seniorforskeren på Risø. De bor i den gamle skole med flot tegltag og tre skorstene. Lige om hjørnet følger en mindre gård, hvor jorden er solgt og bygningerne udlejes med jævne mellemrum. Landbohaven er gået i svang. Så følger flisemanden, der har solgt sin erhvervsgrund i Faxe til Netto, fordi Netto ville væk fra byens torv, hvor ellers alle byens butikker lå samlet for en gangs skyld. Netto ville ud på kanten af byen og det hjalp byrådet dem med, selv om det var på tværs af egen planlægning.

Flisemandens kone har i mange år taget sig af plejebørn og givet dem meget gode opvækstvilkår. Videre ned ad vejen bor et par socialarbejdere, der konstant bygger om- og til, har stor ur-

tehave, vindmølle og et par dyr. De arbejder på døgninstitutioner, mest i vagtskemaer. Det roder lidt – og konen går til vægtløftning. Så følger natbonden, som har solgt jorden fra og nu kun har gården tilbage og arbejder på kalkbruddet. (Navnet "natbonde" kommer af, at han havde så meget at gøre med familie og jord, at han måtte passe jorden om natten og derfor kørte rundt med projektør på traktoren.) Han kører sine 3-4 børn rundt til alt muligt.

Bag denne familie bor nogle fåreavlere, som vi dog ikke hører så meget til. Nede ad stikvejen i en stråttækt idyl bor etikketmanden, der lige har overgivet sin enmandsvirksomhed til sønnen. Selv munter forældrene sig med at køre til nærmeste station inden for hovedstadszonen og benytter 65-kortet resten af vejen til staden, meget billigt. Og lige ved siden af dem bor det pensionerede ægtepar (skolelærer og fængselsbetjent), som begge løbetræner på landevejen, går til fitness og ser brune ud. De er ret selvtilfredse og mener at vide, hvordan verden bør se ud. Når de kører en tur, stuver de sig ind i den mindste KIA-bil man kan få, fordi de gerne vil holde CO2-regnskabet i ave. Alligevel tager de mindst tre gange årligt på længere flyrejser kloden rundt.

Der bor enkelte andre i det lille samfund, som vi ikke kender så godt, men vi hilser altid på vejen, i brugsen, i forsamlingshuset og ved havnen.

Rundt om disse gode mennesker og småhuse breder sig nogle pænt store og veldyrkede landbrug på 3-400 ha stykket. Og for at understrege at der er meget land på Stevns, så har vi også fire af Danmarks fem største godser inden for rækkevidde – og flere til i øvrigt: Vallø, Gjorslev, Vemmetofte, Bregentved, Gisselfeldt, Bækkeskov, Jomfruens Ege og Lystrup. Det er et rigtigt herregårdslandskab med lange lige hegn, enkelte allérækker, store skovbryn og vidt udsyn.

Fællesskabet kommer næsten af sig selv

Der er 75 km til København og toget går regelmæssigt, men ikke ofte. Det lille samfund på måske 15-20 familier driver sammen med andre et forsamlingshus, der benyttes af folk fra det halve Sjælland. Sammen med nogle "udenbys" har nogle desuden dannet en lille filmklub for franske gauloisesfilm. Der er også en skiklub, som efterhånden mere er et rejsebureau; endvidere er der stenklubben (del af Næstvedegnen) og en museums-/bevaringsforening for et større opland. Forsamlingshuset har fælles spisning frit for alle

Det intime haverum ... og det store landskab

Vejen, set mod syd

Socialpædagogernes legeplads

Den gamle skole med tre skorstene og ford A i front

Man kan godt bo i tyrolerhytte uden at være med i skiklubben

en gang om måneden i vinterhalv-året, desuden en sommer- og vinterfest. Nogle spiller skak sammen, et par stykker går på jagt, andre konsulterer hinanden om fårehold, uld og pilefletning eller går blot lejlighedsvis en tur i skoven og slutter af med en kop kaffe hos hinanden. "Skytten" som bor lidt længere borte kommer hver dag forbi det gule hus på hjørnet og napper en øl eller to. Nogle holder høns, så vi får friske æg hele tiden. Og træ til brændeovnen er billigt efter de senere års storme og hvis man kender de rette personer. Jeg sporer ydermere en spirende interesse for gamle biler, så måske kan der dannes en lille mekanikerkvarter, bedst hvis vi kunne få Birger, som er mekaniker med?

Alt sammen foregår langt ude på landet. Parcelhusfolket i de nærmeste lidt større byer, Karise, Dalby og Faxe, hver med ca. et par tusinde indbyggere synes, at vi bor ufatteligt langt væk fra alting. Der er jo mørkt om vinteren, meget mørkt. Man skal have pandelampen med i udhuset. Men om sommeren er her til gengæld harer, fasaner, ræve, råvildt, ugler, musvåger og nattergal helt på klos hold.

Som man nok kan forstå, er det ikke fællesskabet det skorter på, tværtimod kunne man sige. Og da alle endnu kan trille til nærmeste station og stige om på det offentlige transportbånd, kan man med lidt god vilje let nå storbyen. Og lige så let komme tilbage. Havde internettet virket en smule bedre herude, ville fremskridtet være betydeligt. Jeg cykler til tider til biblioteket i Faxe, som næsten har døgnåbent; det er service. Der er ro, aviser, blade og god litteratur. Alligevel er det træls at skulle hente sin e-boks 5-6 km væk. Jeg sidder ved de gratis internet-pc'ere. Man kan kun sidde

der max. 2 timer; ellers ville de samme personer blive der dagen lang og bruge dem som spillemaskiner. Der tegner sig et mønster.

Stedets potentialer

På Stevns ligger som mange vil vide klinten, der næsten er verdensberømt. Fra klinten er der en gangsti langs kanten på nogle km til Bøgeskoven og traktørstedet, og lige ved siden af ligger "prins Valiants" middelalderborg Gjorslev. Man skal heller ikke glemme Faxe kalkbrud, udstillingscenteret med biograf, hvor filmklubben holder til. Og drikkevandet er særlig godt, det samme er bryggeriet, de store landskabstræk, skovene og godserne. Det er egnens potentialer.

Vigtigt er at huske, at Stevns er en slags halvø, hvilket betyder, at man skal samme vej hjem som ud. Det gør den store forskel, at vi kan være i fred for megen gennemkørsel. Dertil kommer, at vi har let ved at gribe ud efter hovedstadens offentlige trafiknet. Vi er tæt på og alligevel langt fra. Det er to helt afgørende kvaliteter ved Stevns, måske de vigtigste for stedets potentialer.

Mere er der ikke at byde på. Men det er også alt rigeligt, når man også skal deltage lidt i det lokale foreningsliv, nå ind til storbyen, passe job og se børn og familie en gang imellem. Det er hverdagen i udkants-Danmark. Vi kan nå alt herfra. Det er kun jobbet, der ikke ligger lige om hjørnet.

Nogle har givetvis ringere vilkår end dem jeg har nævnt, men de har det ikke ringere end de ville få det i storbyen, snarere bedre, fordi hjælpsomheden er større og pengeøkonomien ikke er helt så udtalt.

Lad være med at begræde udkants-Danmark. Og lad være med at "urbanisere" det. Hold hus med land og by, ryd op og lav små, beskedne forbedringer, som vi kan holde ved lige. Støt hellere Bane-Danmark med at rydde op på sporarealerne. Se hvordan der ser ud på Køge station, i underføringen, på baneskrænterne ved Hovedbanegården og på sporene mellem Vesterport og Nørreport, her hvor Wonderfull Copenhagen gerne vil have os hen. Det er en skændsel.

Når regnebrættet gøres op, er der herude lidt mindre caféliv, for ikke at sige slet ikke noget, men mere pølsebod, ketchup og det nogle vil kalde dårlig smag. Indkøbene gør ikke den store forskel, e-handlen vokser og på mange måder kan vi i sæsonen få flere friske varer. Vi har plads til vore dagdrømme og kan tage byens puls, når vi lyster. Samværet skal ikke styrkes her.

Som jeg ser det forsøger ML at skabe mere af det, der er nok af i forvejen: Fællesskabet. Lad være med at skabe mondænt fritidsliv på steder, hvor det stedbundne ligger i den bløde rytme, i den lille skævhed og i at alt ikke skal være fantastisk.

Det eneste der rigtig savnes i udkanten er arbejdspladser og god internetdækning. Selv ambulancehelikopteren står parat, så man kan komme til de bedste sygehuse på kort tid, hvis noget er galt. Det går hurtigere end med "slamsugereren" (linie 5a) ind ad Nørrebrogade.

"Mulighedernes Land" er i for høj grad tænkt, orkestreret og set gennem storbymenneskets Ray-Ban solbriller. Den synsvinkel er skæv. ■

Dennis Lund